

restitit tentatori : si enim faceret miraculum , non videretur nisi aut cessisse , aut curiositate fecisse : fecit enim quando voluit tanquam Deus , sed tanquam infirmos curans. Nam si tunc faceret , quasi tantummodo miraculum voluisse facere putaretur. Sed ne hoc homines sentirent , attende quid respondit ; et quando tibi talis tentatio evenit , dic illud et tu : « Redi post me Satanas ¹ , » Scriptum est enim : « Non tentabis Dominum Deum tuum ² : » id est , Si hoc fecero , tentabo Deum , Hoc dixit , quod te voluit dicere. Quando tibi suggerit inimicus , Qualis homo , qualis Christianus ? modo vel unum miraculum fecisti , aut orationibus tuis mortui surrexerunt , aut febrientes sanasti ? si vere esses alicujus momenti , faceres aliquid miraculum. Responde et dic : Scriptum est , « Non tenta- » bis Dominum Deum tuum : non ergo tentabo Deum , quasi tunc pertineam ad Deum si fecero miraculum , et non pertineam si non fecero. Et ubi sunt verba ejus : « Gaudete quia nomina vestra scripta sunt in caelo ³ ? » De ambitione sæculi quomodo tentatus est Dominus ? quando elevavit eum in excelsum , et dixit ei : « Hæc omnia tibi » dabo , si prostratus adoraveris me ⁴ . » De elatione regni terreni voluit tentare regem sæculorum , sed Dominus qui fecit caelum et terram , diabolum calcabat. Quid magnum , a Domino diabolum vinci ? Quid ergo respondit diabolo , nisi quod te docuit ut respondeas ? Scriptum est : « Dominum Deum tuum adorabis , et illi soli servies ⁵ . » Tenentes ista , non habebitis concupiscentiam mundi , non vos subjugabit nec desiderium carnis , nec desiderium oculorum , nec ambitio sæculi : et facietis locum charitati venienti , ut diligatis Deum. Quia si fuerit ibi dilectio mundi , non ibi erit dilectio Dei. Tenete potius dilectio-

¹ Matth. iv, 7. — ² Deut. vi, 16. — ³ Luc. x, 20. — ⁴ Matth. iv, 9. — ⁵ Deut. vi, 11.

nem Dei , ut quomodo Deus est æternus , sic et vos maneat in æternum : quia talis est quisque , qualis ejus dilectio est. Terram diligis ? terra eris. Deum diligis ? quid dicam , Deus eris ? Non audeo dicere ex me , Scripturas audiamus : « Ego dixi , dii estis , et filii Altissimi omnes ¹ . » Si ergo vultis esse dii et filii Altissimi , « Nolite diligere » mundum , nec ea quæ sunt in mundo. Si quis dilexerit » mundum , non est charitas Patris in illo. Quia desiderium oculorum , et ambitio sæculi , quæ non est ex Patre , sed ex mundo : id est , ab hominibus dilectoribus mundi. « Et mundus transit , et desideria ejus : qui autem » facit voluntatem Dei , manet in æternum , sicut et Deus » manet in æternum . »

TRACTATUS III ² .

De eo quod sequitur : *Pueri, novissima hora est* : usque ad id , *Uinctio ipsius docet vos de omnibus* .

I. « PUERI , novissima hora est ³ . » In hac lectione pueros alloquitur , ut festinent crescere , quia novissima hora est. Ætas corporis non est in voluntate. Ita nullus secundum carnem crescit quando vult ; sicut nullus quando vult nascitur : ubi autem nativitas in voluntate est , et crementum in voluntate est. Nemo ex aqua et Spiritu nascitur nisi volens. Ergo si vult , crescit : si vult , decrescit. Quid est crescere ? proficere. Quid est decrescere ? deficere. Quisquis novit natum se esse , audiat quia puer est

¹ Psal. lxxxi, 6. — ² Habitus feria tertia Paschæ juxta vet. Cod. — ³ 1 Joan. ii, 18.

et infans, avide inhiet uberibus matris, et cito crescit. Est autem mater, Ecclesia: et ubera ejus duo Testamenta Scripturarum divinarum. Hinc sugatur lac omnium sacramentorum temporaliter pro æterna salute nostrorum, ut nutritus atque roboratus perveniat ad manducandum cibum, quod est, « In principio erat Verbum, et » Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum. » Lac nostrum, Christus humilis est: cibus noster, idem ipse Christus æqualis Patri. Lacte te nutrit, ut pane pascat: nam corde contingere Jesum spiritaliter, hoc est agnoscere quia æqualis est Patri.

II. Propterea et Mariam perhibebat se tangere, et dicebat ei: « Noli me tangere, nondum enim ascendi ad » Patrem¹. » Quid est hoc? Discipulis se palpandum præbuit, et Mariæ contactum vitavit? Nonne ipse est qui dubitanti Discipulo dixit: « Mitte digitos, et palpa cicatrice²? » Numquid jam ad Patrem ascenderat? Quare ergo Mariam prohibet, et dicit: « Noli me tangere, nondum enim ascendi ad Patrem? » An hoc dicturi sumus, quod a viris se tangi non timuit, et a mulieribus tangi timuit? Contactus illius omnem carnem mundat. Quibus primo voluit manifestari, ab his se timuit contrectari? Nonne viris resurrectio ejus per foeminas nuntiata est, ut contraria arte serpens vinceretur? Quia enim ille mortem primo homini per foeminam nuntiavit; et viris vita per foeminam nuntiata est. Quare ergo se tangi noluit, nisi quia contactum illum spiritalem intelligi voluit? Contactus spiritalis est de corde mundo. Ille attingit de corde mundo Christum, qui eum intelligit Patri co-æqualem. Qui autem nondum intelligit divinitatem Christi, usque ad carnem venit, usque ad divinitatem non venit. Quid autem magnum est, usque illuc attingere, usquequo per-

¹ Joan. xx, 19. — ² Ibid. 27.

secutores qui crucifixerunt? Illud est magnum, intelligere Verbum Deum apud Deum in principio, per quod facta sunt omnia: qualem se cognosci volebat, quando ait Philippo: « Tanto tempore vobiscum sum, et non cognovistis me, Philippe¹. » Qui videt me, videt et Patrem.

III. Sed ne quis piger sit ad proficiendum, audiat: « Pueri, novissima hora est. » Proficite, currite, crescite, novissima hora est. Ipsa novissima hora diuturna est: tamen novissima est. Horam enim pro tempore posuit novissimo; quia in novissimis temporibus venit Dominus noster Jesus Christus. Sed dicturi sunt aliqui, Quomodo novissimum tempus? quomodo novissima hora? certe prius veniet Antichristus, et tunc veniet dies judicii. Vidit Joannes cogitationes istas: ne quasi securi fierent, et ideo non esse horam novissimam putarent, quod venturus esset Antichristus, ait illis: « Et sicut audistis quod Antichristus sit venturus, nunc Antichristi multi facti sunt². » Numquid posset habere multos Antichristos, nisi hora novissima.

IV. Quos dixit Antichristos? Sequitur, et exponit. « Unde » cognoscimus quod novissima sit hora. » Unde? Quia Antichristi multi facti sunt. « Ex nobis exierunt³: » Videte Antichristos. « Ex nobis exierunt: » ergo plangimus damnum. Audi consolationem: « Sed non erant ex nobis. » Omnes hæretici, omnes schismatici ex nobis exierunt, id est, ex Ecclesia exeunt: sed non exirent, si ex nobis essent. Antequam exirent ergo, non erant ex nobis. Si antequam exirent, non erant ex nobis, multi intus sunt, non exierunt, sed tamen Antichristi sunt. Audemus hoc dicere: ut quid, nisi unusquisque cum intus est, non sit Antichristus? Descripturus enim et designaturus est Anti-

¹ Joan. xiv, 9. — ² I Joan. ii, 18. — ³ Ibid. 19.

christos; et videbimus eos nunc. Et interrogare debet unusquisque conscientiam suam, an sit Antichristus. Latine enim Antichristus, contrarius est Christo. Non quomodo nonnulli intelligunt Antichristum ideo dictum, quod ante Christum venturus sit, id est, post eum venturus sit Christus: non sic dicitur, nec sic scribitur; sed Antichristus, id est, contrarius Christo. Jam quis sit contrarius Christo, nunc advertitis ipso exponente, et intelligitis non posse exire foras nisi Antichristos; eos autem qui non sunt Christo contrarii, foras exire nullo modo posse. Qui enim non est Christo contrarius in corpore ipsius hæret, et membrum computatur. Nunquam sibi sunt membra contraria. Corporis integritas universis membris constat. Et quid de concordia membrorum dicit Apostolus? « Si patitur unum membrum, compatiuntur » omnia membra; et si glorificatur unum membrum, » congaudent omnia membra¹. » Si ergo in glorificatione membri, cætera membra congaudent, et in passione omnia membra patiuntur: concordia membrorum non habet Antichristum. Et sunt qui intus sic sunt in corpore Domini nostri Jesu Christi; quandoquidem adhuc curatur corpus ipsius, et sanitas perfecta non erit nisi in resurrectione mortuorum: sic sunt in corpore Christi, quomodo humores mali. Quando evomuntur, tunc relevatur corpus: sic et mali quando exeunt, tunc Ecclesia relevatur. Et dicit quando eos evomit atque projicit corpus: ex me exierunt humores isti, sed non erant ex me. Quid est, non erant ex me? Non de carne mea præcisi sunt, sed pectus mihi premebant cum inessent.

V. « Ex nobis exierunt: sed, » nolite tristes esse, « non » erant ex nobis.² » Unde probas? « Quod si fuissent ex » nobis, permansissent utique nobiscum. » Hinc ergo vi-

¹ 1 Cor. xii, 26. — ² 1 Joan. ii, 19.

deat Charitas Vestra, quia multi qui non sunt ex nobis, accipiunt nobiscum Sacramenta, accipiunt nobiscum Baptismum, accipiunt nobiscum quod norunt fideles se accipere, Benedictionem, Eucharistiam, et quidquid in sacramentis sanctis est; ipsius altaris communicationem accipiunt nobiscum, et non sunt ex nobis. Tentatio probat, quia non sunt ex nobis. Quando illis tentatio venerit, velut occasione venti, volant foras; quia grana non erant. Omnes autem tunc volabunt, quod sæpe dicendum est, cum area Dominica cœperit ventilari in die judicii. « Ex » nobis exierunt, sed non erant ex nobis: quod si fuissent » ex nobis, permansissent utique nobiscum. » Nam vultis nosse, charissimi, quam certissime dicatur hoc, ut qui forte exierunt, et redeunt, non sint Antichristi, non sint contrarii Christo? Qui non sunt Antichristi, non potest fieri ut remaneant foris. Sed de voluntate sua quisque aut Antichristus, aut in Christo est. Aut in membris sumus, aut in humoribus malis. Qui se in melius commutat, in corpore membrum est: qui autem in malitia permanet, humor malus est: et quando exierit, relevabuntur qui premebantur. « Ex nobis exierunt, sed non erant ex nobis: quod si » fuissent ex nobis, permansissent utique nobiscum: sed » ut manifestarentur, quod non omnes erant ex nobis. » Ideo addidit, « ut manifestarentur, » quia et intus cum sunt, non ex nobis sunt; non tamen manifesti sunt, sed exeundo manifestantur. « Et vos unctionem habebitis a » Sancto, ut ipsi vobis manifesti sitis.¹ » Unctio spiritualis ipse Spiritus sanctus est, cujus sacramentum est in unctione visibili. Hanc unctionem Christi dicit omnes qui habent, cognoscere malos et bonos; nec opus esse ut doceantur, quia ipsa unctio docet eos.

IV. « Scribo vobis, non quod nescieritis veritatem, sed

¹ 1 Joan. ii, 20.

» quia nostis eam, et quia omne mendacium non ex veritate.¹ » Ecce admoniti sumus quomodo cognoscamus Antichristum. Quid est Christus? Veritas. Ipse dixit: « Ego sum veritas². Omne autem mendacium non est ex veritate: » omnes igitur qui mentiuntur, nondum sunt ex Christo. Non dixit quoddam mendacium ex veritate, et quoddam mendacium non ex veritate. Sententiam attendite: ne vos palpetis, ne vos aduletis, ne vos decipiatis, ne vos illudatis: « Omne mendacium est ex veritate. » Videamus ergo quomodo Antichristi mentiuntur, quia non est unum genus mendacii. « Quis est mendax, nisi is qui » negat quod Jesus non est Christus³? » Aliam significationem habet Jesus, aliam habet Christus: cum sit unus Jesus Christus salvator noster, Jesus tamen proprium nomen est illi. Quomodo Moyses proprio nomine appellatus est, quomodo Elias, quomodo Abraham: sic tanquam proprium nomen habet Dominus noster Jesus. Christus autem sacramenti nomen est. Quomodo si dicatur Propheta, quomodo si dicatur sacerdos: sic Christus commendatur unctus, in quo esset redemptio totius populi Israël. Iste Christus sperabatur venturus a populo Judæorum: et quia humilis venit, non est agnitus: quia lapis parvus erat, offenderunt in illum, et fracti sunt. Sed crevit lapis, et factus est mons magnus⁴: Et quid ait Scriptura? « Quicumque » offenderit in lapidem istum, conquassabitur⁵; » et super quem venerit lapis iste, conteret eum. Discernenda sunt verba: offendentem dixit conquassari, super quem autem venerit, conteri. Primo quia humilis venit, offenderunt in illum homines: quia excelsus venturus est ad iudicium, super quem venerit, conteret eum. Sed illum non conteret venturus, quem non quassavit cum venit. Qui in hu-

¹ 1 Joan. II, 21. — ² Joan. XIV, 6. — ³ 1 Joan. II, 22. — ⁴ Dan. II, 35. — ⁵ Luc. XX, 18.

milem non offendit, non formidabit excelsum. Breviter audistis fratres: Qui in humilem non offendit, non formidabit excelsum. Omnibus enim malis lapis offensionis est Christus: quidquid dicit Christus, amarum est illis.

VII. Etenim audite, et videte: Omnes certe qui exeunt de Ecclesia, et ab unitate Ecclesiæ præciduntur, Antichristi sunt: nemo dubitet; ipse enim designavit, « Ex » nobis exierunt, sed non erant ex nobis: nam si fuissent » ex nobis, permansissent utique nobiscum. » Quicumque ergo non manent nobiscum, sed exeunt ex nobis, manifestum est quod Antichristi sunt. Et quomodo probantur Antichristi? ex mendacio. Et « quis est mendax, nisi qui » negat quod Jesus non est Christus? » Interrogemus hæreticos: quem invenis hæreticum, qui negat quia Jesus non est Christus? Videat Charitas Vestra magnum sacramentum. Attendite quid inspiraverit nobis Dominus Deus, et quid insinuare vobis velim. Ecce exierunt a nobis, et facti sunt Donatistæ: interrogamus eos utrum Jesus sit Christus; statim confitentur, quia Jesus Christus est. Si ergo ille est Antichristus, qui negat Jesum esse Christum: nec nos possunt illi dicere Antichristos, nec nos illos; quia et nos confitemur, et illi. Si ergo nec illi nos dicunt, nec nos illos: ergo nec illi a nobis exierunt, nec nos ab ipsis. Si ergo non a nobis exivimus, in unitate sumus: si in unitate sumus, quid faciunt in hac civitate duo altaria? quid faciunt divisæ domus, divisa conjugia? quid facit communis lectus, et divisus Christus? Admonet nos, vult nos fateri quod verum est. Aut ipsi a nobis exierunt, aut nos ab ipsis. Sed absit ut nos ab ipsis: habemus enim testamentum Dominicæ hæreditatis, recitamus, et ibi nos invenimus: « Dabo tibi gentes hæreditatem tuam, et possessionem tuam terminos terræ¹. » Tenemus hæredita-

¹ Psal. II, 8.

tem Christi : illi eam non tenent ; non communicant orbi terrarum . non communicant universitati redemptæ sanguine Domini . Habemus ipsum Dominum resurgentem a mortuis , qui se dubitantium manibus Discipulorum præbuit palpandum . Et cum adhuc illi dubitarent , ait illis : « Oportebat Christum pati , et resurgere tertia die , et » prædicari in nomine ejus pœnitentiam et remissionem » peccatorum¹. » Ubi ? qua ? quibus ? Per omnes gentes , incipiens ab Jerusalem . « Securi sumus de unitate hæreditatis . » Quisquis huic hæreditati non communicat , foras exiit .

VIII. Sed non contristemur . « Ex nobis exierunt , sed » non erant ex nobis : nam si fuissent ex nobis , permansissent utique nobiscum . » Si ergo ex nobis exierunt , Antichristi sunt : si Antichristi sunt , mendaces sunt , negant Jesum esse Christum . Iterum redimus ad difficultatem quæstionis . Singulos interroga , confitentur Jesum esse Christum . Coarctat nos angustus intellectus in hac Epistola . Videtis certe quæstionem : hæc quæstio et nos et ipsos turbat , si non intelligatur . Aut nos sumus Antichristi , aut illi sunt Antichristi : illi nos Antichristos vocant , et dicunt quod exivimus ab eis : nos illos similiter , sed designavit hæc Epistola Antichristos . Quicumque negat quod Jesus non sit Christus , ipse est Antichristus . Jam ergo quæramus quis neget : et non attendamus ad linguam , sed ad facta . Si enim omnes interrogentur , omnes uno ore confitentur Jesum esse Christum . Quiescat paululum lingua , vitam interroga . Si invenerimus hoc , si ipsa Scriptura nobis dixerit , quia negatio non tantum lingua fit , sed et factis ; certe invenimus multos Antichristos , qui ore profitentur Christum , et moribus dissentiunt a Christo . Ubi invenimus hoc in Scriptura ? Paulum audi

¹ Luc. xxiv, 46, 47.

apostolum : de talibus cum loqueretur , ait : « Confitentur enim se nosse Deum , factis autem negant¹. » Invenimus et ipsos Antichristos , quisquis factis negat Christum , Antichristus est . Non audio quid sonet , sed video quid vivat . Opera loquuntur , et verba requirimus ? Quis enim malus non bene vult loqui ? Sed quid dicit talibus Dominus ? « Hypocritæ , quomodo potestis bona loqui , » cum sitis mali² ? » Voces vestras ad aures meas proferitis , ego cogitationes vestras inspicio : voluntatem malam ibi video , et falsos fructus ostenditis³. Novi quid unde colligam : non colligo de tribulis ficus , non colligo de spinis uvas . Unaquæque enim arbor a fructu cognoscitur . Magis mendax est Antichristus , qui ore profitetur Jesum esse Christum , et factis negat . Ideo mendax , quia aliud loquitur , aliud agit .

IX. Jam ergo , fratres , si facta interroganda sunt , non solum multos invenimus Antichristos foras exiisse : sed multos nondum manifestos , qui minime foras exierunt . Quotquot enim habet Ecclesia perjuros , fraudatores , maleficos , sortilegorum inquisitores , adulteros , ebriosos , fœneratores , mangones , et omnia quæ numerare non possumus ; contraria sunt doctrinæ Christi , contraria sunt verbo Dei : Verbum autem Dei Christus est : quidquid contrarium est Verbo Dei , in Antichristo est . Antichristus enim contrarius est Christo . Et vultis nosse quam aperte resistant isti Christo ? Aliquando evenit ut aliquid mali faciant , et incipiant corripri : quia Christum non audent blasphemare , ministros ejus blasphemant , a quibus corripuntur : si autem ostenderis illis , quia Christi verba dicis , non verba tua ; conantur quantum possunt ut te convincant verba tua te dicere , non verba Christi : si autem manifestum fuerit , quia verba Christi dicis ; eunt et in

¹ Tit. i, 16. — ² Matth. xii, 34. — ³ Id. vii, 16.

Christum, incipiunt reprehendere Christum: Quomodo, inquit, et quare tales nos fecit. Nonne dicunt hoc quotidie homines convicti de factis suis? Prava voluntate perversi, artificem accusant. Clamat illis artifex de coelo: (quia ipse nos fecit, qui nos refecit:) Quid te feci? Ego hominem feci, non avaritiam; ego hominem feci, non latrocinium; ego hominem feci, non adulterium. Audisti quia laudant opera mea. Ex ore trium puerorum ipse hymnus erat qui ab ignibus defendebat¹. Laudant opera Domini Dominum; laudat coelum, terra, mare, laudant omnia quae sunt in coelo; laudant Angeli, laudant stellae, laudant luminaria; laudat quidquid natat, quidquid volat, quidquid ambulat, quidquid repit; laudant ista omnia Dominum. Numquid audisti quia laudat Dominum avaritia? numquid audisti quia laudat Dominum ebriositas, quia laudat luxuria, laudat nugacitas? Quidquid ibi non audis laudem dare Domino, non fecit Dominus. Corrige quod tu fecisti, ut salvetur quod in te Deus fecit. Si autem non vis, et amas et amplecteris peccata tua: contrarius es Christo. Intus sis, foris sis, Antichristus es: intus sis, foris sis, palea es. Sed quare foris non es? quia occasionem venti non invenisti.

X. Jam ista manifesta sunt, fratres. Ne quis dicat, Christum non colo, sed Deum colo Patrem ipsius. « Omnis qui negat Filium, nec Filium nec Patrem habet: » et qui confitetur Filium et Filium et Patrem habet². » Vos grana alloquitur: et qui palea erant, audiant, et grana fiant. Unusquisque considerans conscientiam suam, si mundi amator est, mutetur; fiat amator Christi, ne sit Antichristus. Si quis ei dixerit quod Antichristus sit, irascitur, injuriam sibi factam putat: fortassis inscriptionem minatur, si audiat a litigante quod Antichristus sit. Dicit ei

¹ Dan. iii, 52. — ² I Joan. ii, 23.

Christus¹: Patiens esto, si falsum audisti, gaude mecum; quia et ego falsa ab Antichristis audio; si autem verum audisti, conveni conscientiam tuam; et si audire times, esse plus time.

XI. « Ergo vos quod ab initio audistis, in vobis maneat. Quod si in vobis manserit quod ab initio audistis; et vos in Filio et Patre manebitis. Haec est pollicitio quam ipse pollicitus est nobis¹. » Forte enim mercedem quaereres, et diceres, Ecce in me quod ab initio audiui custodio, obtempero; pericula, labores, tentationes pro ista permansione sustineo: quo fructu? qua mercede? Quid mihi postea dabit, quia in hoc saeculo me video laborare inter tentationes? Non video hic requiem esse aliquam; mortalitas ipsa aggravat animam, et corpus quod corrumpitur premit ad inferiora: sed tolero omnia, ut illud quod ab initio audiui, maneat in me; et dicam Deo meo: « Propter verba labiorum tuorum ego » custodivi vias duras². » Ad quam ergo mercedem? Audi, et noli deficere. Si deficiebas in laboribus, promissa mercede fortis esto. Quis est qui operetur in vinea, et recedat illi de corde quod accepturus est? Fac illum oblitum mercedem suam, deficiunt manus. Memoriae promissae mercedis perseverantem facit in opere: et homo promisit qui te potest fallere. Quanto fortior esse debes in agro Dei, quando promisit veritas, cui nec succedi potest, nec mori, nec fallere potest eum cui promissum est? Et quid est promissum? Videamus quid promisit. Aurum est, quod hic multum amant homines, an argentum? An possessiones, ad quas fundunt homines aurum, quamvis multum ament aurum? An amœna prœdia, amplæ domus, multa mancipia, animalia numerosa? Non hæc est quædam merces, ad quam nos hortatur, ut in labore duremus.

¹ I Joan. ii, 24, 25. — ² Psal. xvi, 4.

Quid dicitur merces ista? Vita æterna. Audistis, et gavisimè exclamastis: amate quod audistis; et liberamini a laboribus vestris in requiem vitæ æternæ. Ecce quid promittit Deus, vitam æternam. Ecce quid minatur Deus, ignem æternum. Quid illis ad dexteram constitutis? « Venite, » benedicti Patris mei, percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi¹. » Ad sinistram quid? Ite in ignem æternum, qui præparatus est diabolo, et angelis ejus. Illud nondum amas, vel hoc time.

XII. Mementote ergo, fratres mei, quia vitam æternam nobis promisit Christus, « Hæc est, inquit, pollicitatio, » quam ipse pollicitus est nobis, vitam æternam. Hæc » scripsi vobis de his qui vos seducunt². » Nemo vos seducat ad mortem, promissionem vitæ æternæ desiderate. Quid potest mundus promittere? Quidquid libet promittat, fortassis crastina morituro promittit. Et qua fronte ad illum qui manet in æternum, exiturus es? Sed minatur mihi potens homo, ut aliquid mali faciam: quid minatur? carceres, catenas, ignes, tormenta, bestias: numquid ignem æternum? Exhorresce quod minatur Omnipotens, ama quod pollicetur Omnipotens; et vilescit omnis mundus, sive promittens, sive terrens. « Hæc scripsi » vobis de his qui vos seducunt: ut sciatis quia unctionem » habetis; et unctio quam accepimus ab eo, permaneat in » nobis³. » Unctionis sacramentum est, virtus ipsa invisibilis: unctio invisibilis, Spiritus sanctus; unctio invisibilis, charitas illa est, quæ in quocumque fuerit, tanquam radix illi erit, quamvis ardente sole arescere non potest. Omne quod radicum est, nutritur calore solis, non arescit.

XIII. « Et non habetis necessitatem, ut aliquis vos doceat, quia unctio ipsius docet vos de omnibus⁴. » Quid ergo nos facimus, fratres, quia docemus vos? Si unctio

¹ Matth. xxv, 34, etc. — ² I Joan. ii, 25, 26. — ³ Ibid. 27. — ⁴ Ibid.

ejus docet vos de omnibus, quasi nos sine causa laboramus. Et ut quid tantum clamamus? Dimittamus vos unctioni illius, et doceat vos unctio ipsius. Sed modo mihi facio quæstionem, et illi ipsi Apostolo facio: dignetur audire parvulum quærentem a se; ipsi Joanni dico, Unctionem habebant quibus loquebaris? Tu dixisti, quia « unctio ipsius docet vos de omnibus. » Ut quid talem epistolam fecisti? Quid illos tu docebas? quid instruebas? quid ædificabas? Jam hic videte magnum sacramentum, fratres: Sonus verborum nostrorum aures percutit, magister intus est. Nolite putare quemquam aliquid discere ab homine. Admonere possumus per strepitum vocis nostræ: si non sit intus qui doceat, inanis fit strepitus nostrer. Adeo, fratres, vultis nosse? Numquid non sermonem istum omnes audistis? Quam multi hinc indocti exituri sunt? Quantum ad me pertinet, omnibus locutus sum: sed quibus unctio illa intus non loquitur, quos Spiritus sanctus intus non docet, indocti redeunt. Magisteria forinsecus, adjutoria quædam sunt et admonitiones. Cathedram in celo habet qui corda docet. Propterea ait et ipse in Evangelio: « Nolite vobis dicere magistrum in terra, unus est magister vester Christus¹. » Ipse vobis ergo intus loquatur, quando nemo hominum illic est: quia etsi aliquis est a latere tuo, nullus est in corde tuo. Et non sit nullus in corde tuo: Christus sit in corde tuo: unctio ipsius sit in corde, ne sit in solitudine cor sitiens, et non habens fontes quibus irrigetur. Interior ergo magister est qui docet, Christus docet, inspiratio et unctio illius non est, forinsecus inaniter perstrepunt verba. Sic sunt ista verba, fratres, quæ forinsecus dicimus, quomodo est agricola ad arborem: forinsecus operatur, adhibet aquam et diligentiam culturæ: quælibet forinsecus adhibeat, num-

¹ Matth. xxiii, 8.